

FRANSIZCA KONUŞAN SOSYOLOGLAR DERNEĞİ ÜZERİNE

ON THE ASSOCIATION OF FRENCH SOCIOLOGISTS

Yrd. Doç. Dr. Suvat Parin

Yüzüncü Yıl Üniversitesi Fen Edebiyat Fakültesi Sosyoloji Bölümü

Özet: Bu çalışmanın amacı "Uluslararası Fransızca Konuşan Sosyologlar Derneği"nin kuruluş felsefesini, örgütsel yapısını ve gerçekleştirdiği bilimsel etkinlikleri derneğin kurulduğu dönemde dünyada ve Fransa'da yaşanan sosyolojik gelişmeler ışığında değerlendirmek ve söz konusu oluşumun Türkiye'deki sosyolojik düşünce ve organizasyonlarla olan ilişkisini ortaya koymak olacaktır. Uluslararası Fransızca Konuşan Sosyologlar Derneği (AISLF-Association Internationale des Sociologues de Langue Française) bugün dünyanın birçok ülkesinde çok sayıda üye ile sosyolojik düşüncenin seyri, metodolojik gelişmeler, kültürel çoğulculuk, yeni toplumsallıklar, lokal ve global ölçekli sosyal sorunlar gibi problem alanlarını düzenli periyotlarla tartışmaya açan önemli bir sosyolojik platform özelliği taşımaktadır. AISLF'nin son dönemde toplantılarını gerçekleştirdiği ülkelerden biri de Türkiye'dir. Bu açıdan çalışmamız, AISLF'nin yapısı ve çalışma alanları ile derneğin Türkiye'deki sosyolojik düşünce ile ilişkisini ortaya koyan bir çerçeveye sahiptir.

Anahtar Kavramlar: Fransızca Konuşan Sosyologlar Derneği, Georges Gurvitch, Galatasaray Üniversitesi, İstanbul Üniversitesi Sosyoloji Bölümü, Türkiye'de Sosyoloji.

Abstract: This study aims to put forward the establishment philosophy, organizational structure and the scientific activities of 'the Association of French Speaking Sociologists' in view of sociological developments in France and around the world during the establishment period of the Association. It is also aimed with this study to put forward the relationship between the Association and sociological thought and organizations in Turkey. The International Association of French Speaking Sociologists (AISLF-Association Internationale des Sociologues de Langue Française) is today an important sociological forum with numerous members where problems such as the route of sociological thought, methodological developments, cultural pluralism, new socialities, and local and global social problems are discussed periodically in different countries around the world. One of the countries where AISLF have held meetings is Turkey. From this perspective this study puts forward the relationship between the structure and study areas of AISLF and the sociological thought in Turkey.

Keywords: AISLF Georges Gurvitch, Galatasaray University, Istanbul University-Sociology Department, Sociology in Turkey.

I. Giriş

Sosyoloji biliminin soy kütüğünde Fransız toplumu ve Fransız düşünürler önemli bir yer tutmaktadır. Antik Yunan'dan başlayarak toplumsal felsefe adı altında yürütülen toplumsala ait çözümlenin sosyolojik bir karakter kazanmasında ve bağımsız akademik bir disiplin olarak sınırlarının şekillenmesinde Fransız düşünürlerinin büyük bir etkisi olmuştur. Aydınlanma, Sanayi Devrimi ve Fransız İhtilali, Avrupa tarihinde toplumsal, ekonomik ve siyasal düzlemlerde derin yapısal dönüşümlere yol açmıştır. Özellikle 1789 İhtilali'nin Fransa toplumunda yarattığı değişim ve dönüşüm Fransız düşünürleri toplumsal düzeni sağlama noktasında güçlü bir arayışa itmiştir. Sosyoloji bilimi söz konusu dönüşümü anlama ve anlamlandırma arayışlarının bir neticesi olarak teşekkül etmeye başlamıştır.¹

Toplumsal olanın doğasına, toplumsalın nelğine, toplumsal problemlere odaklanan düşüncelerin ve yönelimlerin tarihsel süreklilik içinden bakıldığında Avrupa'nın düşünce serüveni içinde belirgin bir eğilim oluşturduğu bilinen bir gerçek olmakla birlikte; toplumsalın bağımsız bir disiplin içinde etüdü anlamına gelen sosyoloji kavramını ilk kullanan Fransız düşünür Auguste Comte olmuştur. Comte'un formüle ettiği sosyoloji esas itibariyle Fransa toplumunun içinde bulunduğu kaotik duruma çözüm arayışı sunan bir sosyoloji özelliği taşıdığını söylenebilir. Bunun yanı sıra Comte'un düşünce mirasından esinlenerek, geleneksel toplum yapısının köklü bir değişikliğe uğradığı, siyasal ve toplumsal çatışmaların ortaya çıktığı bir dönemde sosyolojiye meşruiyet kazandıran, bugün işlevsel analiz ve bilimsel sosyoloji olarak adlandırılan yaklaşımların temelini oluşturan, yine bir başka Fransız düşünür, Emile Durkheim olmuştur.² Bundan ötürü sosyoloji ile Fransa toplumu, Fransız düşünürleri ve dolayısıyla Fransız dili arasında yakın ve güçlü bir ilişki kurulmaktadır. Sosyoloji biliminin Fransa toplumu ve Fransız düşünürleri ile olan sıhriyet ilişkisi başka bir açıdan değerlendirildiğinde sosyolojinin kimlik bileşenlerinde güçlü bir unsur oluşturduğu görülmektedir.

Fransız kökenli sosyolojik düşünce ortaya çıkışından kısa bir süre sonra Kıta Avrupa'sında geniş bir yayılma alanı bulmuştur. İngiltere ve Almanya gibi felsefi düşünce ve bilimsel çalışma alanlarında zengin bir kültüre sahip

¹ Anthony Giddens, *Sosyoloji Eleştirel Bir Yaklaşım*, Çev.: Ruhi Esengün-İsmail Öğretir, İstanbul: Birey Yay., 1994, s. 13-18.

² Martin Slattery, *Sosyolojide Temel Fikirler*, Yayına Hazırlayan: Ümit Tatlıcan-Gülhan Demiriz, Bursa: Sentez Yay., 2007, s. 14.

ülkelerde sosyolojik düşünce hızla gelişme göstermiştir. Sosyolojik düşüncenin Avrupa sınırları dışında farklı bir form ve karakterde vücut bulduğu yerlerden biri de Amerika Kıtası olmuştur.³ XIX. Yüzyılın sonuna doğru beliren Amerikan sosyolojisi⁴ Avrupa'da ortaya çıkan sosyoloji düşüncesinden kuramsal yönelim ve metodolojik açıdan ayrışan bir niteliğe sahip olmuştur. Amerikan sosyolojisinin XX. Yüzyılın başından itibaren egemen bir sosyoloji geleneği oluşturduğu yaygın bir kabul olarak değerlendirilmektedir. Özellikle 1940-1960 arası dönem Amerikan sosyolojisinin Batının sosyolojik düşünce iklimine damgasını vurduğu ve bariz bir tonda etkisini hissettirdiği bir dönemdir. "Kuramsız, kültürsüz ve manipülatif Amerikan sosyolojisinin kolaycı, ikbalperest ve ortalama altı çevrelerdeki yayılması"⁵ başta Fransız sosyologlar olmak üzere Batılı sosyologlar üzerinde olumsuz etkiler yaratmıştır. Amerikan sosyolojisinin yayılmacı çizgisinin, sosyolojinin Fransa topraklarıyla olan bağıını ve bu eksende kurulan kimlik vurgusunu aşındırma ve zayıflatma yönünde bir etki gösterdiği söylenebilir.

XX. Yüzyılın ikinci yarısı, politik açıdan dünyada ulus devlet modellerinin yaygınlaştığı bir evredir.⁶ Ulus devlet tipi siyasal örgütlenmelerin kimlik politikalarında bilimsel düzlemde tarihsel geçmişi zenginleştirecek güçlü referans arayışlarına ve bu eksendeki temellendirmelere rastlamak mümkündür. Bu vurguyu sosyolojinin soy kütüğü içinde yer edinmek amacıyla ortaya konulan yaklaşımlara bakıldığında daha net görmek mümkündür. "Bir Fransız (Aron, 1965), bir Amerikalı (Coser, 1971) ile bir İngiliz'in (Raison, 1979) sosyolojik düşüncenin kurucu babalarına ilişkin değerlendirmeleri şöyledir: Coser'in *Masters of Sociological Thought* (Sosyolojik Düşüncenin Ustaları) adlı kitabında yer verdiği on iki kişiden dördü Amerikalıdır, fakat bu isimlerin hiç birisi Aron'un *Main Currents in Sociological Thought* (Sosyolojik Düşüncede Ana Akımlar) adlı kitabında geçen ve yedi kurucudan dördünün Fransız olduğu listede yer almaz. Raison'ın *Founding Fathers of Social Science* (Sosyal Bilimin Kurucuları) adlı yapıtıdaki otuz bir isimden de onu İngilizdir ve bunların hiç biri Aron'un listesinde yer almazken, Coser'in listesinde ise sadece

³ Hasan Ali Koçer, *Türk Sosyologları I*, Ankara, 1975, s.1.

⁴ Bu konuda ayrıntılı bilgi için bkz. Lewis A. Coser, "Amerikan Eğilimleri", Çev.: Alaeddin Şenel, *Sosyolojik Çözümlemenin Tarihi*, Ed.: Tom Bottomore-Robert Nisbet, Ankara: Ayraç Yayınları, 1997, s.291-326.

⁵ Kadir Cangızbay, *Gurvitch: Sosyoloji ve Felsefe*, Ankara: Ütopya Yay., 1999, s.17

⁶ Ozan Erözden, *Ulus-Devlet*, Ankara: Dost Kitabevi, 1997, s. 8.

bir tanesinin adı geçmektedir.”⁷ Söz konusu sosyoloji tarihi çalışmaları, ulus devlet politikalarının hedefleri doğrultusunda sosyolojik düşüncenin soyağacını ulusal bir öz etrafında sistematize etmeye dönük amaçları yansıtmaktadır.

Bununla birlikte XX. Yüzyılın başından itibaren sosyolojik düşüncüyü ulusal kimliklerle ilintilendiren örgütlenmelerin varlığı dikkat çekmektedir. 1905’te kurulan Amerikan Sosyoloji Derneği⁸, 1909 yılında Ferdinand Tönnies, Max Weber ve George Simmel tarafından kurulan Alman Sosyoloji Derneği, 1949’da Türkiye’de kurulan Türk Sosyoloji Cemiyeti⁹ örgütlenmeleri bu gerçeği yansıtmaktadır.

XVIII. Yüzyılda Montesquieu, Voltaire, Rousseau, Condorcet, Saint-Simon’la başlayan ve XIX. Yüzyıl’da ise sosyolojiye bilimsel bir kimlik kazandıran Comte ve Durkheim ile devam eden ilişki, kısa bir geçmişi olan sosyoloji tarihinin büyük bir kısmını oluşturmaktadır. Başka bir ifadeyle sosyolojinin bağımsız bir bilimsel disiplin niteliği kazanmadan önceki ön evresi¹⁰, ortaya çıkışı¹¹, kurucu babaları¹² ve terminolojik bağlamı¹³ Fransız düşünce dünyasıyla özdeşleşmiş bir tarihsel arka plana sahiptir. Avrupa ve Amerika’da sosyoloji alanında gerçekleşen gelişmeler bu tarihsel bağı, sosyoloji biliminin bu yöndeki kimlik vurgusunu zayıflatan bir durum ortaya koymuştur. Bu açıdan AISLF, sosyolojiyle olan tarihsel bağın devamını sürdürmek ve sosyolojik düşünce alanında irtifa kaybeden eski tarihsel rolü yeniden tesis etmek amacıyla Fransız düşünürlerin formüle ettiği bir girişim özelliği taşımaktadır. Aslında AISLF’nin kurulması modern dönemdeki sosyolojik düşünce organizasyonlarıyla örtüşen bir yapı özelliği göstermektedir. Çünkü klasik dönem sosyolojide kurucu babaların büyük boy teorileri bu dönemi karakterize ederken modern dönemdeki sosyoloji ise daha çok sosyoloji okulları ve araştırma programlarıyla karakterize

⁷ Ann Gamme ve Andrew Metcalfe, *Tutkulu Sosyoloji*, Çev.: Osman Akınhan, İstanbul: Ayrıntı Yay., 1999, s.97.

⁸ Gordon Marshall, *Sosyoloji Sözlüğü*, Çev.: Osman Akınhay-Derya Kömürcü, Ankara: Bilim ve Sanat Yay., 1999, s.96.

⁹ Hilmi Ziya Ülken, “Kongreler”, *Sosyoloji Dergisi*, Sayı:6, 1950, s.137-138.

¹⁰ Robert Bierstedt, “18. Yüzyılda Sosyolojik Düşünce”, Çev.: Uygur Kocabaşoğlu, *Sosyolojik Çözümlemenin Tarihi*, Tom Bottomore-Robert Nisbet, Haz.: Mete Tunçay-Aydın Uğur, Ankara: Ayrıntı Yay., 1997, s.27-38.

¹¹ Alan Swingewood, *Sosyolojik Düşüncenin Kısa Tarihi*, Çev.: Osman Akınhay, Ankara: Bilim ve Sanat Yay., 1998, s. 67-80.

¹² Raymond Aron, *Sosyolojik Düşüncenin Evreleri*, Çev.: Korkmaz Alemdar, Ankara: Bilgi Yayınevi, 2000, s.65-116 ile 255-323.

¹³ Kadir Cangızbay, *Sosyolojiler Değil Sosyoloji*, İstanbul: Öteki Yayınevi, 1996, s.21-23.

edilmektedir. Amerika’ da Chicago Okulu, Almanya’da Frankfurt Okulu¹⁴ bu dönemin sosyolojik ekolleri olarak karşımıza çıkmaktadır.¹⁵

Bütün bunların yanında AISLF’nin oluşumunu haklılaştırmak için de bazı rasyonel argümanların da olması gerekiyordu. AISLF’nin kurucularına göre Alman dili felsefi tartışmalarla, İngilizce ise deneysel bilimlerle özdeşleşmiş ampirik bir dil özelliği göstermektedir. Buna karşılık tarihsel olarak edebi ve diplomatik alanlarda kullanılan Fransızca, bilimsel anlamda sosyolojik çalışmalarda kullanılmak suretiyle evrensel düşünceleri, nesne ve olguları açıklamada işlevsel bir rol üstlenmeli ve Fransızca’nın bu paralelde bir kimlikle özdeşliği sağlanmalıdır. Ayrıca dünyanın birçok yerinde iletişim dili olarak tercih edilen Fransızca, kültürel ve entelektüel bölünmüşlüğü engellemek gibi bir amacı da bu vesile ile gerçekleştirebilir.

Uluslararası Fransızca Konuşan Sosyologlar Derneği (AISLF)

Uluslararası Fransızca Konuşan Sosyologlar Derneği’nin kurulmasına yönelik ilk girişimler 1950’lerde başlamıştır. Bu yıllar yukarıda vurgulandığı gibi ulus-devlet politikalarının kurumsallaştığı, Amerikan sosyolojisinin geniş bir coğrafyada nüfuz alanı bulduğu bir dönem özelliği göstermektedir. Söz konusu gelişmeler karşısında Université Libre Bruxelles’in rektörü Henri Janne, Georges Gurvitch’e ekonomistlerin oluşturduğu birliğe benzer bir örgütlenmenin Fransızca Konuşan Sosyologlar için de kurulması yönünde önerilerde bulunmaktadır. Böylece AISLF 1956 yılında Georges Gurvitch¹⁶ ve Henri Janne tarafından yürütülen ve çok sayıda Fransızca konuşan sosyologun katıldığı *Entretiens de Rayaumont un Cahiers Internationaux de Sociologie*’nin XXI. sayısında yayınlanan sonuçların ardından 1958 yılında kurulmuştur¹⁷. 1958 yılında Brüksel’de resmi olarak kurulan AISLF ilk yıl sosyoloji temalı bir

¹⁴ Phil Slater, *Frankfurt Okulu*, Çev.: Ahmet Özden, İstanbul:Kabalıcı Yay., 1998, s.15-60.

¹⁵ Martin Slattery, *Sosyolojide Temel Fikirler*, s.17.

¹⁶ Gurvitch, meslek yaşamının büyük bir kısmını Fransa’da geçirmiş, Strasburg ve Paris’teki örgütleyici ve girişimci faaliyetleriyle Fransız sosyolojisinin gelişmesini etkilemiş olan Rusya doğumlu bir sosyologdur. AISLF’nin kurucuları arasında yer alan Gurvitch, aynı zamanda Fransa’daki sosyolojik düşüncenin kurumsallaşmasında ve üretiminde büyük bir yere sahip *Centre National de la Recherche Scientifique* ve *Cahiers Internationaux de Sociologie*’nin de kurucusudur.

¹⁷ Présentation et Objectifs de l’AISLF, Erişim [<http://w3.aislf.univ-tlse2.fr/spip/index.php>], 12.12.2008 tarihinde girildi.

kolokyum düzenlemiş, genel kurul 1959 yılı Mart ayında sosyolojinin toplumsal çerçevesi isimli bir kolokyum gerçekleştirerek çalışmalarını sürdürmüştür.

AISLF, Fransızca konuşan sosyologlara ve diğer bilim insanlarına kendi çalışmalarında hatırı sayılır bir oranda Fransızca'yı kullanmak şartıyla sosyolojik bir formasyon kazandırmak ve bu eksende uluslar arası bir platform oluşturmak amacıyla kurulmuş bir felsefeye sahiptir. AISLF pratik ve teorik sosyoloji problemlerini tartışmak amacıyla üniversiteler ve UNESCO gibi büyük bilimsel ve kültürel organizasyonlarla işbirliği yapmaktadır.

Bugün altmış üç ülkeden yaklaşık 1650 üyesi bulunan AISLF özellikle uluslar arası kongre, sempozyum, yuvarlak masa, kolokyum ve çalışma günleri gibi bilimsel etkinlikler düzenlemektedir. AISLF gerçekleştirdiği bilimsel etkinliklerle sosyal bilimler alanında kendine şu rolleri biçmektedir:

- Toplumsal dönüşümünü anlamak için değişimin önemli sosyal dinamikler üzerinde çalışma grupları, araştırma komiteleri aracılığıyla incelemeler yapmak.
- Üniversitelerde ve üniversiteler arasında sosyal bilim programlarında renkli ve yaratıcı bir etkileşim alanı yaratmak, öğrenci ve öğretim üyesi değişimlerini ve post-doktora kabullerini gerçekleştirmek.
- Profesyonel anlamda genç araştırmacı formunun oluşumunu sağlamak ve gençlere üniversite ve üniversite dışı alanlarda yardımcı olmak.

Frankofon/francophone¹⁸ sosyologların gerçekleştirdiği uluslar arası sosyoloji kongrelerine bakıldığında (Tablo 1) 1990'lı yılların başına kadar kongrelerin başta Fransa, Belçika, İsviçre gibi Fransızca konuşan ülkelerde organize edildiği görülmektedir. 1990 sonrasında ise Portekiz ve Türkiye gibi Frankofon olmayan ülkelerde de kongre düzeyinde bilimsel etkinliklerin düzenlendiği gerçeği ile karşılaşılmaktadır. Bu eğilim Fransızca Konuşan Sosyologlar Derneği'nin idari kadrosunda da kendini göstermektedir. AISLF'nin yönetim şemasının¹⁹ üst kademelerinde 1980'li yıllara kadar Fransızca konuşan ülkelere seçilen akademisyenler egemen olmuşlardır²⁰. 1980'li yılların sonunda bu perspektif

¹⁸ Frankofon/Francophone kelimesi *Fransızca konuşan* anlamı taşımaktadır.

¹⁹ AISLF'nin idari örgütlenmesi ve üyelik koşulları gibi konularda ayrıntılı bilgi için bkz. Erişim [<http://w3.aislf.univ-tlse2.fr/spip/index.php>], 12.12.2008 tarihinde girildi.

²⁰ Özellikle 1980'li yıllara kadar AISLF'ye başkanlık yapan akademisyenlere bakıldığında bunu açıkça görmek mümkündür. AISLF'nin ilk başkanlığını Henri Janne (Fransa/ Université Libre Ruxelles), ikinci başkanlığını Georges Gurvitch (Fransa/Paris Sorbonne) yapmıştır. Daha sonra Georges Balandier (Fransa/Université de Paris-Sorbonne), Maurice Erard (İsviçre/ Université de Neuchâtel), Chedli Ayari

değişmeye başlamış ve artık sadece Frankofon ülkeler değil dünyanın diğer ülkelerinden de AISLF'ye başkanlar seçilmeye başlanmıştır²¹.

Tablo 1: AISLF'nin Kongreleri²²

Tarih	Yer	Konu
1958	Bruxelles/Belçika	Deniz aşırı Ülkelerde Sosyoloji
1959	Royaumont/Fransa	Sosyolojinin Toplumsal Çevreleri
1960	Genève/İsviçre	Sosyal Yapılar ve Ekonomik Demokrasi
1962	Cerisy-la-Salle/Fransa	Yaşamda ve Sosyal Bilimlerde Mitlerin Fonksiyonu ve Anlamı
1964	Québec/Kanada	Günümüz Dünyasında Sosyal Sınıflar
1965	Royaumont / Fransa	Yeni Devletlerde Ulusal İnşanın Sosyolojisi
1968	Neuchâtel/İsviçre	Değişim Sosyolojisi
1971	Hammamet /Tunus	Kültürel Özgüllükler ve Endüstrileşme. Üçüncü Dünyada Çalışma Alanları
1975	Menton/Fransa	Gelişme Sosyolojisi
1978	Toulouse/Fransa	Bölgesel Hareketler ve Etno-Kültürel Azınlıklar
1982	Paris/Fransa	80'li Yıllarda Sosyal Bilimler: Görevler ve Meydan Okumalar
1985	Bruxelles/Belçika	1984 Birey mi? Sosyal Makine mi?
1988	Genève/İsviçre	Sosyal Bağ. Günümüz Dünyasında Kolektif Dayanışmalar ve Bireysel Kimlikler
1992	Lyon/Fransa	Yeni Dünyalar ve Avrupa
1996	Evora/Portekiz	Açıklanmadan Eyleme Toplumun Keşfi
2000	Québec/Kanada	Bir Dünya Toplumu mu?
2004	Tours/Fransa	Toplumsal Birey Öteki Gerçeklikler Öteki Sosyoloji?
2008	İstanbul/Türkiye	Toplumda Olmak: Toplumsal Bağın Kültürlerle İmtihanı

Kongrelerde tartışmaya açılan dosyaların yerel olmaktan öte global sosyolojik gelişmeler ekseninde bir kümelenme gösterdiğini söylemek mümkündür. Bu

(Tunus/ Université de Tunis), Fernand Dumont (Québec/ Université de Laval), Raymond Ledrut (Fransa/Université de Toulouse), Marcel Bolle de Bal (Belçika/Université Libre de Bruxelles) ve Christian Lalive d'Épinay (İsviçre/Université de Genève) bu görevi sürdüren isimler olmuştur.

²¹ Monique Hirschhom, "Un Réseau Scientifique Francophone En Sciens Sociales", *Hermes*, n°40, 2004. Erişim [http://documents.irevues.inist.fr/bitstream/2042/1/HERMES_2004_40_176.pdf], 30.12.2008 tarihinde girildi.

²² Erişim [<http://w3.aislf.univ-tlse2.fr/spip/index.php>], 12.12.2008 tarihinde girildi.

bağlamda sosyal bilimlerin ve sosyolojik düşüncenin farklı kültürel zeminlerde gelişimi, ulus yapılanmaları, sosyal sınıflar, toplumsal yapılar, kolektif bağlar gibi başlıklar Frankofon sosyologlar tarafından gerçekleştirilen kongrelerin ön plana çıkan belli başlı konularını oluşturmuştur.

Uluslar arası Fransızca Konuşan Sosyologlar Derneği'nin her yıl farklı ülkelerde ve değişik konularda düzenlediği kolokyum ve yuvarlak masa toplantılarına bakıldığında (Tablo 2) bu platformlarda Fransız sosyolojisinin imkanları ve dinamikleri, yöntemsel gelişmeler, yerel sosyolojilerin sınırları, kültür, kimlik, toplumsal dönüşüm ve demokrasi konularının ön plana çıktığı görülmektedir. Kongrelerle kıyaslandığında kolokyumların Fransızca konuşan ülkeler dışında İtalya, Brezilya, Senegal, Bulgaristan, Almanya, Romanya ve ABD gibi daha geniş bir coğrafyada gerçekleştirildiği görülmektedir.

Tablo 2: AISLF'nin Kolokyum ve Yuvarlak Masa Toplantıları²³

<i>Tarih</i>	<i>Yer</i>	<i>Konu</i>
1967	Bruxelles/Belçika	Gelenek ve Süreklilik
1970	Poigny-la-Foret/Fransa	Fransızca Sosyoloji Sözlüğü Hazırlama İmkânları Üzerine Yuvarlak Masa Toplantısı
1973	Paris/Fransa	"Büyüme ve İlerleme" Multidisipliner Analiz
1974	Marly-le-Roi/Fransa	Fransız Sosyoloji Dilinin Özgünlükleri
1976	Bruxelles/Belçika	Sosyal Hareketler Araştırmaları
1977	Mont Orford/Kanada	Popüler Kültürler
1980	La Rochelle/Fransa	Toplumsal İmgelem Krizi Mi?
1983	Louvain-la-Neuve/Belçika	Metotlar ve Sosyolojide Metodolojiler
1984	La Nouvelle-Orléans/ABD	1984'te Demokrasi ve Toplum
1986	Katowice/Polonya	Sosyolojide Kalitatif Metotlar: Avantajlar ve Sınırlılıklar
1986	Sils Maria/İsviçre	Sosyal Bağlar
1987	Porto/Portekiz	Modernleşmenin Yeni Meydan Okumaları ve Sosyoloji
1989	Martel/Fransa	Yeni Dünyalar ve Avrupa
1990	Toulouse/Fransa	Sorgulanan Üniversite
1990	Madrid/İspanya	Sosyolojide Metotlar Nereye Gidiyor? Üçüncü Dünyada Sosyoloji Nereye Gidiyor?
1991	Strasbourg/Fransa	Sosyolojik Paradigmalar: Weber-Durkheim
1991	Québec/Kanada	Yeni Değerler ve Organizasyonlar

²³ Erişim [<http://w3.aislf.univ-tlse2.fr/spip/index.php>], 12.12.2008 tarihinde girildi.

1991	Grenoble/Fransa	Avrupalılık Problematikliğinde Sınırlar Alanlar ve Kimlikler
1992	Cluj/Romanya	Sosyoloji Öğretimi
1993	Liège/Belçika	Sosyoloji ve Meslekleri
1994	Sofia/Bulgaristan	Yeni Meydan Okumalar Karşısında Balkanlar ve Avrupa
1994	Bielefeld/Almanya	Fransız Sosyoloji Dilinde Çok Kültürlü Dinamikler; Toplumlar ve Sınırlar: Balkanlar Örneği
1994	Paris/Fransa	Sosyologlar ve Eserleri
1994	Genève/İsviçre	Şimdiki Zamanlar ve Sosyoloji
1995	Cotonou/Bénin	Demokratik Kültür ve Gelişme
1995	Roma/İtalya	Fransız ve İtalyan Sosyolojik Yaklaşımlarında Gelenek ve Yenilik
1995	Montréal/Kanada	Fransız Sosyoloji Dilinde Çok Kültürlülüğün Dinamiği
1995	Paris/Fransa	Sivil Toplumların Dinamikleri
1997	Lausanne/İsviçre	Kod ve Toplum
1997	İstanbul/Türkiye	Dışlamaya Sınvında Demokrasi
1997	Salonique/Yunanistan	Çok Kültürlülük Kavşağında Selanik: Kültürel Kimlik Çok Kültürlü Birliklilik
1998	Strasbourg/Fransa	Alman Sosyolojileri
1998	Montréal/Kanada	"Epistemoloji" Sosyal Bağ
1998	Lisbonne/Portekiz	Ne Yapmak İçin Üniversite?
1999	Hammamet/Tunus	Pratik Sosyolojiler ve Modernitenin İnşası
1999	Sofia/Bulgaristan	Bulgaristan ve Québec'te Toplumsal Dönüşüm: Anlaşılmayan Bir Benzerlik
1999	Louvain-la-Neuve/Belçika	Bin Yıl Düşüncesi
2000	Toulouse/Fransa	Eylem, Güç ve Sosyoloji. Hangi Gerçeklikler? Hangi Perspektifler?
2000	Louvain-la-Neuve/Belçika	Georges Balandir Çerçevesinde Gündem
2001	Palermo/İtalya	Sosyoloji ve Sosyolojiler. Yeni Problemler ve Yeni Eğilimler
2001	Fribourg/İsviçre	Yüzleşmek ve İşin İçinden Çıkmak. Zor Durumlarda Harekete Geçmek
2002	Saint-Louis/Senegal	Sosyoloji Öğretimi ve Yerel Bağlımlar
2002	Tours/Fransa	Güven, Yakınlık, Hoşgörü ve Risk Almak
2003	Athènes/Yunanistan	Öteki İle Karşılaşma ve Toplum
2003	Sofia/Bulgaristan	Çatışma, Güven ve Demokrasi
2003	Ijuí,RS/Brezilya	Sosyal Politikalar, Yoksulluk ve Sosyal Dışlanma
2004	Carthage/Tunus	Tunus'ta Sosyal Bağlar ve Kimlikler
2004	Québec/Kanada	Toplumsal Analizler: Açıklama Modelleri
2005	İstanbul/Türkiye	Parçalanmalar Çağında Yeni Toplumsallıklar
2005	Rome/İtalya	Çocukluk ve Toplum

AISLF'nin Türkiye İle İlişkileri

Uluslararası Fransızca Konuşan Sosyologlar Derneği'nin Türkiye ile olan ilişkilerine bakıldığında kurumsal düzeyde ilk işbirliğinin 1997'de İstanbul'da gerçekleştirildiğini görmekteyiz. Marmara Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Kamu Yönetimi Bölümü'nün²⁴ ev sahipliğinde 3 -5 Temmuz 1997 tarihleri arasında İstanbul'da Uluslararası Fransızca Konuşan Sosyologlar Derneği ile ortaklaşa düzenlenen "Dışlanma Sınavında Demokrasi" konulu uluslararası kolokyum ilk toplantı olarak kayıtlara geçmiştir.

12-14 Mayıs 2005 tarihinde İstanbul'da düzenlenen "Parçalanmalar Çağında Yeni Toplumsallıklar" isimli kolokyum AISLF'nin Türkiye'de düzenlediği ikinci uluslar arası kolokyumdur. Galatasaray Üniversitesi²⁵ Fen Edebiyat Fakültesi Sosyoloji Bölümü ile ortaklaşa düzenlenen kolokyumda "kimlik oluşturma kaynağı olarak İslam", "Türkiye'de İslamcı kimlik tanımları", "dinsel kimliklerin dönüşüm ve direnişleri", "laiklik deneyimleri ve sapmaları", "eğitim sisteminde çoğulluklar ve eşitsizlikler", "kimliğin yeniden inşası", "toplumsal-mekansal parçalanma ve belirsizlikler", "dönüşen aile: evrensel yapı mı, tükenen işlev mi?", "parçalanmış kentin çokanlamlılığı", "bütünlüğü bozulan

²⁴ 1988 yılına kadar Marmara Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Bahçelievler yerleşkesinde eğitim yapmakta olan Kamu Yönetimi Bölümü, 1988 yılının Ekim ayından itibaren Türkçe olan eğitim dilini değiştirerek, Fransızca dilinde eğitim yapan ilk yüksek öğretim kurumu olma niteliğini kazanmıştır. 1988 yılında Fransız Dışişleri Bakanlığı ve 1989 yılında Fransız Ulusal Siyasal Bilimler Vakfı ile yaptığı anlaşmaların ardından, bölüm 1989 yılında Fransa Büyükelçiliği'nin Tarabya'da bulunan "yazlık yolu"na yerleşmiştir. İlk mezunlarını 1992 yılı Temmuz ayında veren Fransızca Kamu Yönetimi Bölümü'ne ikisi sürekli olmak üzere her yıl ders vermek üzere alanında yetkin isimler Fransa'dan konuk öğretim üyesi olarak gelmektedirler. 2007-2008 akademik yılında 8 Fransız konuk profesör bölümde ders vermiştir. Fransız Siyasal Çalışmalar Enstitüleri (Institut d'Etudes Politiques) modelinde yapılan bölümün Fransa'daki siyaset bilimi alanındaki önemli kurumlarla öğrenci ve öğretim üyesi değişim programları bulunmaktadır. Bununla birlikte bir bölümü Fransız Hükümeti'nin ya da Avrupa Birliği'nin bursusu olarak bölüm öğrencileri her sene yüksek lisans eğitimlerine devam etmek için ENA (Ecole Nationale d'Administration), IEP'ler ve Sorbonne gibi Fransa'nın saygın eğitim kurumlarına kabul edilmektedirler. Fransızca Kamu Yönetimi Bölümü, 23-25 Eylül 1992'de "Metropoller: Yeni Hayat Tarzları, Yeni Sorunlar, Yeni Çözümler" konulu uluslar arası, Eylül 1993'de İstanbul'daki Fransız Anadolu Araştırmaları Enstitüsü'nde düzenlenen "Türkiye ve Doğu Akdeniz'de Ekonomik Yatırımların Değerlendirilmesi ve Güçler Dengesi" isimli kolokyumların düzenlenmesinde rol almıştır. Ocak 1994'de, Grenoble'da bulunan Pierre Mendes - France Üniversitesi'nde gerçekleştirilen "Fransa'da ve Türkiye'de Laikliğin Güncelliği ve Sorunları" konulu kolokyumun ortak düzenleyicisidir. 28-30 Nisan 1994'de, "Fenomenolojik Sorun Olarak Avrupa'nın Dönüşümü" başlıklı uluslararası siyaset felsefesi kolokyumunu ile 6-7 Haziran 1997'de, Fransız Kültür Merkezi ile ortaklaşa "Sivil Toplum ve Katılımcı Demokrasi" konulu kolokyumunu düzenlenmiştir. Ayrıntılı bilgi için bkz. Erişim [www.dfspa.org/turkish/content/araştırma-etkinlikleri], 21.01.2009 tarihinde girildi.

²⁵ Eğitim-Öğretim dili Fransızca olan Galatasaray Üniversitesi Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Fransız hükümeti arasında 6 Aralık 1991 tarihinde imzalanan protokol ve 14 Nisan 1992 tarihinde imzalanan kuruluş belgesine göre yüksek öğretim kurumları içinde yerini almıştır. Galatasaray Üniversitesi'nin tarihçesi hakkında bkz. Erişim [http://www.gsu.edu.tr/tr/universite/tarihce/], 15.01.2009 tarihinde girildi.

ulusallıklar, ulusal yeniden doğuşlar”, “ulus devletin dönüşümünün mekanı, mülkü, iktidarı ve anlatıları”, “göçün görünmeyen yüzleri”, “kolektif yeniden inşalar”, “bilişim çağının vaatleri ve tehditleri”, “enformasyon toplumunun sorunları”, “göç, dışlanma ve aidiyetler”, “sanal deneyim çevresinde yükselen yeni toplumsallıklar” ve “sosyolojinin epistemolojik temellerini yeniden düşünmek” gibi başlıklar altında sunumlar gerçekleştirilmiştir.

Fransa ve Türkiye’den²⁶ katılan akademisyen ve araştırmacıların çoğunluk oluşturduğu kolokyuma Tunus, Romanya, Belçika, İsviçre, Almanya, Kanada, İtalya, Yunanistan,, Kongo, Brezilya, Senegal, Norveç ve Lübnan gibi ülkelerden bilim adamlarının iştirak ettiği görülmektedir.

AISLF’nin Türkiye’de organize ettiği üçüncü bilimsel toplantı *XVIII. Uluslararası Sosyoloji Kongresi*’dir. AISLF’nin ellinci kuruluş yılı dönümüne rast gelen ve 7-11 Temmuz 2008 tarihinde İstanbul’da Galatasaray Üniversitesi’nin ev sahipliğinde düzenlenen kongre “ Toplumda Olmak: Toplumsal Bağın Kültürle İmtihanı” adını taşımaktadır. Büyük bir bölümü Galatasaray Lisesi²⁷ yerleşkesinde gerçekleşen kongrede “ var olma biçimleri: parçalanmalar ve çatışmalar”, “toplumsal ve kültürel olan arasındaki yeni ilişkiler”, “gerilimler ve yeni düzenlemeler” ana başlıkları altında tartışmaların yapıldığı görülmektedir. Dünyanın yaklaşık elli ülkesinden gelen 1250 sosyologun katıldığı kongrenin temelde cevap aradığı soru “kendi anlamlarının ve gerilimlerinin özünü, ekonomik ve toplumsal eşitsizliklerden ziyade kültürel çatışmalar ve farklılıklardan alan toplumlara doğru yöneldiğimiz bir geçiş dönemi mi yaşamaktayız?” şeklinde özetlenebilir.²⁸ Şerif Mardin ve Alain Touraine’nin açılış konferansıyla başlayan kongreye Saskia Sassen, Kenan Gürsoy, Korkut Tuna, Michel Wieviorka, İlber Ortaylı ve Nur Vergin gibi önemli isimler katılmıştır. Kongreye Türkiye’den katılan Şerif Mardin toplumsal bağın kültürel gerilimlerin merkezinde yer alan laiklik ekseninde bir konuşma yaparken, Nilüfer Göle Avrupa toplumlarının dönüşümü, eski tarihsel aktörlerin sahneden çekilmelerine ve yenilerinin ortaya çıkararak Avrupa değerlerini dönüştürmeleri üzerine bir sunum yapmıştır. Galatasaray

²⁶ 12-14 Mayıs 2005 tarihinde gerçekleşen AISLF’nin Uluslararası Sosyoloji Kolokyumu’na Galatasaray, Ankara, Muğla, İstanbul Bilgi, Akdeniz, Mimar Sinan Güzel Sanatlar, ODTÜ, Boğaziçi, Yıldız Teknik, Ege, Bilkent, Gazi ve İnönü üniversitelerinden akademisyenlerin katıldığı görülmektedir.

²⁷ Eğitim-öğretim faaliyetlerini Fransızca olarak sürdüren Galatasaray Lisesi’nin tarihçesi için bkz. Erişim [http://www.gsl.gsu.edu.tr/html_tir/Main.asp], 17.02.2008 tarihinde girildi.

²⁸ İpek Merçil, “Toplumda Olmak: Toplumsal Bağın Kültürlerle İmtihanı”, *Toplum ve Bilim*, Sayı: 113, s. 221.

Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Dekanı Kenan Gürsoy'un oturum başkanlığını yaptığı, İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Dekanı ve Sosyoloji Bölümü Başkanı Korkut Tuna'nın ise konuşmacı olduğu "Türk Sosyolojisine Bakış" adlı sekiyonda Korkut Tuna sosyolojinin Türkiye'deki ilk adımlarını, Türk Sosyoloji düşüncesinin temel çizgilerini, uluslararası sosyoloji organizasyonlarıyla ilişkisini merkeze alan bir konuşma yapmıştır²⁹.

Genel olarak değerlendirildiğinde AISLF'nin Türkiye'deki organizasyonlarında üç eğitim kurumunun ön plana çıktığı görülmektedir. Marmara Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Kamu Yönetimi Bölümü, Galatasaray Üniversitesi Sosyoloji Bölümü ve Galatasaray Lisesi. Söz konusu kurumların ortak niteliğine bakıldığında üçünün de eğitim dili olarak Fransızca'yı kullandıkları görülmektedir.

1958 yılında kurulmasına rağmen AISLF'nin Türkiye'de ilk bilimsel etkinliğini 1997 yılında gerçekleştirmesi akla şu soruları getirmektedir: AISLF, neden 1997 tarihine kadar başta İstanbul Üniversitesi Sosyoloji Bölümü olmak üzere diğer sosyoloji bölümleriyle müşterek organizasyonlar geliştirmemiştir? 1997 yılına kadar Fransız sosyolojisiyle, Fransız sosyologlarla kurulan bir ilişkiden söz etmek mümkün değil midir?

Bu suallere yanıt bulmak için sosyolojinin Türkiye'deki serüvenine ve AISLF'nin bu yöndeki politikalarına bakmak yeterli olacaktır. Sosyolojinin Türk düşünce dünyasıyla teması Osmanlı Devleti'nin son dönemlerine rastlamaktadır. Bu dönemden başlamak üzere gelişen Türk Sosyoloji düşüncesinin Fransız sosyoloji geleneği ile yakın bir ilişkisi olmuştur. Başlangıç evresinde sosyolojiyle ilgili telif ve tercüme eserlerin, esin kaynağı oluşturan sosyolojik ekollerin Fransız sosyolojisinden mülhem olduğu tarihsel bir gerçekliktir. Auguste Comte'un Mustafa Reşit Paşa'ya yazdığı mektup, Sabahattin Beyin *Sciens Sociales*'le olan irtibatı, Ali Suavi'nin *Le Play*'den söz etmesi, Ziya Gökalp ile Durkheim Sosyolojisi arasında kurulan bağ³⁰, Türkiye'deki sosyolojik düşüncenin Fransız sosyoloji geleneği olan ilişkisini ortaya koymaktadır³¹.

²⁹ Merçil, *a.g.e.*, s. 222.

³⁰ Bu konuda ayrıntılı bilgi için bkz. Recep Ertürk, "Ziya Gökalp ve Durkheim İlişkisi ve Bu İlişkinin Tarifi", *İÜEF Sosyoloji Dergisi*, 3. Dizi, 10. Sayı, 2005, s.81-90.

³¹ Korkut Tuna, "Türk Sosyolojisinin Batı Sosyolojisi İle İlişkisi ve Sonuçları", *75. Yılında Türkiye'de Sosyoloji*, Yayına Hazırlayan: İsmail Coşkun, İstanbul: Bağlam Yay., 1991, s.31.

Sosyoloji, Osmanlı'nın son döneminde Ziya Gökalp tarafından 1910-11 yıllarında Selanik'te İttihat ve Terakki Okulu'nda ders olarak verilmesinden sonra 1914 yılında üniversitede bağımsız bir kürsü olarak yerini almıştır³². İstanbul Üniversitesi Sosyoloji Bölümü'nün üstlendiği sosyolojik düşüncenin tarihsel serüveninde boyutu, niteliği değişmekle birlikte Fransız sosyolojisiyle var olan bir ilişkiden söz etmek mümkündür. Buna örnek olarak Hilmi Ziya Ülken ve Nurettin Şazi Kösemihal'in yurt dışı organizasyonlarda Fransızca tebliğler sunduğunu, İstanbul Üniversitesi Sosyoloji Bölümü'nün düzenlediği ve tebliğlerin Fransızca olarak sunulduğu ve yayımlandığı XV. Uluslararası Sosyoloji Kongresi'ni³³ örnek verebiliriz. Yine bu bağlamda AISLF'nin kurucusu Georges Gurvitch'in 1953 Mayıs'ında İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi'nde bir dizi konferans verdiğini görmekteyiz. Bu konferanslar Nurettin Şazi Kösemihal tarafından *Sosyal Determinizmin Çeşitleri ve İnsan Hürlüğü*³⁴ adı altında kitap haline getirilerek yayımlanmıştır³⁵.

Dolayısıyla Ahmet Rıza³⁶, Ziya Gökalp³⁷, Sabahattin Bey³⁸ Hilmi Ziya Ülken³⁹, Nurettin Şazi Kösemihal⁴⁰, Baykan Sezer⁴¹, Korkut Tuna⁴² gibi önemli isimlerin

³² İsmail Coşkun, "Sosyoloji Bölümü'nün Tarihine Dair", 75. Yılında Türkiye'de Sosyoloji, Yayına Hazırlayan: İsmail Coşkun, İstanbul: Bağlam Yay., 1991, s.14.

³³ Bu konuda ayrıntılı bilgi için bkz. *Actes du XVe Congrès International De Sociologie*, Actes publics par: Hilmi Ziya Ülken, İstanbul: Publication de la Faculté des Lettres de l'université D'Istanbul, 1954, Cilt:1 ve *Actes du XVe Congrès International De Sociologie*, Actes publics par: Hilmi Ziya Ülken, İstanbul: Publication de la Faculté des Lettres de l'université D'Istanbul, 1952, Cilt:2

³⁴ Nurettin Şazi Kösemihal, *Sosyal Determinizmin Çeşitleri ve İnsan Hürlüğü*, İstanbul: İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Yay., 1958.

³⁵ Cangızbay, a.g.e., s. 18.

³⁶ Ahmet Rıza (1858-1930) orta öğrenimini Galatasaray Sultanisi'nde yapmış, tarım tahsilini yapmak üzere Fransa'ya gitmiş, Comte'cu ve pozitivist bir düşünür olarak bilinmektedir. Bkz. Hasan Ali Koçer, *Türk Sosyologları I*, İstanbul:Türk Sosyoloji Tarihi Araştırmaları No:1, 1975, s.16.

³⁷ Emre Kongar, "Ziya Gökalp", *Türk Toplumbilimcileri I*, Der:Emre Kongar, İstanbul:Remzi Kitabevi, 1982, s.33.

³⁸ Sabahattin Bey uzun yıllar Fransa'da kalmış, Demoline ve Descamps'le tanışmış ve Paris'te çıkardığı Terakki adlı aylık dergisinde Science Sociale okulunun kurucusu Le Play'i ve metodolojisini tanıtmıştır. Bkz. Hasan Ali Koçer, *Türk Sosyologları I*, İstanbul:Türk Sosyoloji Tarihi Araştırmaları No:1, 1975, s.3. ve Ali Erkul, "Prens Sabahattin", *Türk Toplumbilimcileri I*, Der:Emre Kongar, İstanbul:Remzi Kitabevi, 1982, s.85.

³⁹ Hilmi Ziya Ülken, Fransızca olarak çok sayıda eser vermiş, uluslar arası sempozyum ve kongrelerde Fransızca bildiriler sunmuş, Galatasaray Lisesi'nde dersler vermiş bir entelektüeldir. Bkz. Ayhan Vergili, *Hilmi Ziya Ülken Kitabı*, İstanbul:Kitabevi Yay., 2006.

⁴⁰ Nurettin Şazi Kösemihal'in Fransızca ile olan yakınlığı aile çevresinde başlamaktadır. Diş hekimi olan babası Halit Şazi Kösemihal Fransızca eğitim yapan Galatasaray'da okumuş ve Paris'e dişçilik üzerine ihtisas yapmaya gitmiştir. Nurettin Şazi Kösemihal de ilk tahsilini Fransızca eğitim yapan Saint Joseph mektebinde tamamlamış, İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi'nde College de France'ın ünlü isimlerinden Bonafus ve Dumezil'den dersler almış, 1950-51 yılları arasında Fransa'ya giderek Gurvitch ile beraber çalışmış ve çok sayıda Fransızca yayın yapmıştır. Nurettin Şazi Kösemihal'in eşi de Fransız okullarında eğitimini tamamlamıştır. Ayrıntılı bilgi için bakınız H.Uğuroğlu Barlas, *Nurettin Şazi Kösemihal Biyografya-Bibliyografya*, İstanbul: İstanbul Matbaası, 1963.

sosyoloji çalışmalarında Fransızca'yı kullandıkları bazılarının Fransa'da akademik çalışma yapmak amacıyla buldukları bir gerçektir. Bu birikime rağmen neden son döneme kadar AISLF ile bir ilişki kurulamamıştır? Burada Fransızca Konuşan Sosyologlar tamlamasında bir ayırımın altını özellikle çizmek gerekir. Fransızca konuşan sosyolog, akademik çalışmalarında ve mesleki ilişkilerinde Fransızca'yı sürekli bir biçimde kullanan akademik bir profile işaret ederken, Fransızca bilen sosyolog ise daha çok kişisel donanımlarında Fransızca'yı barındıran bir bağlama gönderme yapmaktadır. Bu açıdan bakıldığında AISLF'nin Türkiye'deki sosyoloji eğitimi veren kurumlarla olan ilişkisi(ziliği)nde en önemli nedenlerinden birini söz konusu ayırım oluşturmaktadır. Başka bir ifadeyle Türkiye'de sosyolojik düşünceyi ikame eden, bu doğrultuda bir gelenek oluşturan İstanbul Üniversitesi Sosyoloji Bölümü ve akademik kadrosu Fransız Sosyolojisiyle ilişki kuran, Fransızca bilen, çalışmalarında Fransızca'yı kullanan bir tabloyu yansıttığı halde Fransızca'yı sürekli bir konuşma ve eğitim dili olarak tercih etmediklerinden dolayı AISLF ile ilişkilerin gelişmediğini söylemek mümkündür.

Sonuç Yerine

1958 yılında kurulan, bugün dünyanın birçok ülkesinde kongre, sempozyum, kolokyum ve yuvarlak masa türünden düzenli aralıklarla bilimsel etkinlikler düzenleyen, bilimsel çalışmalarında önemli ölçüde Fransızca kullanan sosyologların yanı sıra diğer bilim dallarından akademisyenlerin de üye olduğu AISLF önemli bir örgütlenme olarak karşımıza çıkmaktadır. AISLF'nin son dönemde Türkiye ile artan ilişkileri bu önem derecesini arttırmaktadır. Bu çerçeveden hareket eden çalışmamızın genel olarak şu sonuçlara vardığını söylemek mümkündür.

- AISLF, kuruluşunda vurgulanan gerekçelerin ötesinde Fransa'nın, Fransız düşüncesinin sosyoloji bilimi olan tarihsel ilişkisini ve bu doğrultuda oluşmuş kimlik birlikteliğini canlandırmaya yönelik bir girişimdir. Çünkü bilimsel bir hüviyet kazanmadan önceki XVIII. ve bilimsel bir disiplin

⁴¹ Baykan Sezer'in Fransızca olarak yayımlanan makaleleri için bkz. Ertan Eğribel ve Ufuk Özcan, "Baykan Sezer Kaynakçası", *Türkiye Araştırmaları Literatür Dergisi*, Cilt:6, Sayı:11(2008), s.616-621.

⁴² Mustafa Kemal Şan, "Korkut Tuna", *Türkiye'de Sosyoloji (İsimler-Eserler) II*, Der.: M. Çağatay Özdemir, Ankara: Phoenix Yay., 2008, s.642.

olarak şekillendiği XIX. Yüzyılda sosyolojinin tarihsel gövdesinde Fransız düşünürler yer almıştır.

- AISLF'nin kurulmasında süreci hızlandıran diğer önemli bir gelişme olarak XX. Yüzyılın başından itibaren etki alanı genişleyen Amerikan Sosyolojisinin yayılmasını gösterebiliriz.
- AISLF, Amerikan Sosyoloji Derneği, Alman Sosyoloji Derneği ve Türk Sosyoloji Cemiyeti tipi örgütlenmeler modern dönem sosyolojisini karakterize ettiği gibi bu oluşumların ulus-devlet politikalarının hedefleriyle örtüşen yapılar olduğunu da söylemek mümkündür.
- 1958'de kurulan AISLF'nin Türkiye ile ilişkileri yakın dönemde başlamıştır. 1997 ve 2005 yıllarında İstanbul'da iki kolokyum ve 2008'de ise yine İstanbul'da bir sosyoloji kongresi olmak üzere toplam üç etkinliğin düzenlediği görülmektedir.
- Galatasaray Üniversitesi Sosyoloji Bölümü, Galatasaray Lisesi ve Marmara Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Fransızca Kamu Yönetimi Bölümü, AISLF'nin Türkiye'de ortaklaşa bilimsel toplantılar düzenlediği ve etkinliklerini birlikte gerçekleştirdiği eğitim kurumları olarak karşımıza çıkmaktadır. Adı geçen eğitim kurumlarının ortak özelliği ise eğitim dili olarak Fransızca'yı kullanıyor olmalarıdır.
- AISLF'nin 1997'ye kadar Türkiye'de görünmemesinin nedeni Türkiye'deki sosyoloji alanındaki akademik birikimin Fransız sosyolojisine olan biganeliği değil, tam aksine bu konuda zengin bir ilişkiden de söz etmek mümkündür; asıl neden sosyoloji alanında çalışan bilim insanlarının Fransızca ile ve dolayısıyla Fransız sosyolojisi ile olan ilişkinin niteliğidir.